

Luonto- ja ilmastotyön kytkökset ja opit Hinku-puolelta strategisesta ja tavoitteellisesta kuntatyöstä

Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus

Seminaari ja työpaja kuntien luonnon monimuotoisuusstrategian

ja -ohjelman tekemisestä 17.5.2023, Kuntatalo

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja CINEA / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Luonto- ja ilmastotyön kytkökset kunnissa

- ▶ Kuntaorganisaation omat toimet vaikuttavat koko kunnan alueen kasvihuonekaasupäästöihin tyypillisesti vain 10 %, luontovaikutuksista kenties vieläkin vähemmän
- ▶ Kuntien merkitys luonto- ja ilmastotyössä on olla **esimerkinnäyttävä ja mahdollistaja**

Toimiminen esimerkkinä

- 1) omien kiinteistöjen, (ILMASTO, LUONTO)
- 2) ajoneuvokannan (ILMASTO)
- 3) energiantuotannon (ILMASTO, LUONTO)
- 4) Palvelujen (julkiset keittiöt ...) (LUONTO, ILMASTO)
- 5) omistajapolitiikan (metsät, muu maanomistus) (LUONTO, ILMASTO)
- 6) julkisten hankintojen (ILMASTO, LUONTO)
kautta

Kuntien keskeiset mahdollistamisvälineet ovat (1/2)

- *kaavoitukselliset ratkaisut ja infra (esimerkiksi asuinalueiden ja palveluiden sijoittuminen) (ILMASTO, LUONTO)
- liikennesuunnittelu ja julkinen liikenne (esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn edistäminen) (ILMASTO, LUONTO)
- luvituksen joustavuus (esimerkiksi aurinkopaneelien asentaminen) (ILMASTO)
- ympäristökasvatuksen järjestäminen (kestävän kulutuksen opetus nuorille ja aikuisille) (ILMASTO, LUONTO)

Kuntien keskeiset mahdollistamisvälineet ovat (2/2)

- kokeilujen ja uusien toimintamallien edistäminen (esimerkiksi kansalaisten aktivointi) (ILMASTO, LUONTO)
- yrityspolitiikka (esimerkiksi referenssit kotimaisille yrityksille) (ILMASTO, LUONTO)
- uusiutuva energiatuotannon edistäminen (esimerkiksi aurinkovoimaloiden ohjaaminen rakennetuille alueille) (ILMASTO, LUONTO)
- tiedon jakaminen eri sidosryhmille (esimerkiksi kimppakyydit, pihojen hyönteiskasvit) (ILMASTO, LUONTO)

HIILI- JA EKOLOGISET KOMPENSAATIOT/ENNALLISTAMINEN

- Maankäyttösektorilla (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous) löydettävissä monia toimia, jotka vahvistavat ilmastonmuutoksen hillintää ja luonnon monimuotoisuutta
  - metsien kiertoajan pidentäminen, jatkuva kasvatus (etenkin ravinnerikkaat suometsät), suopeltojen vettäminen kosteikoiksi ....
  - ekologisista kompensoinnista tulossa pelisäännöt, joka antaa perustan vapaaehtoisele toiminnalle
  - hiilikompensaatioista menetellyt työnalla (mm. kuntanieluhanke)

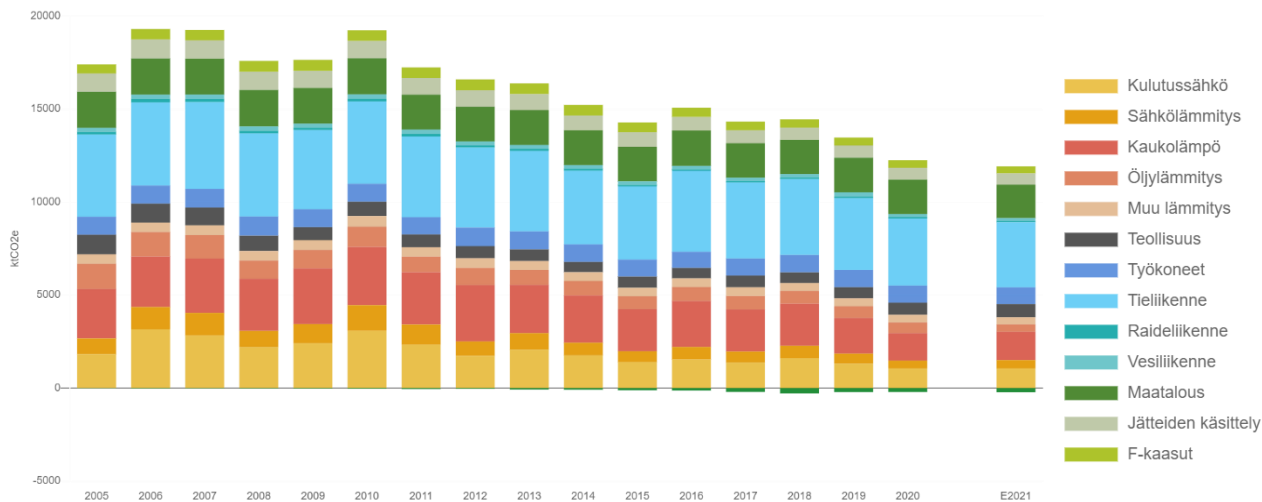
Oppeja HINKU-puolelta

- Kohti hiilineutraalia kuntaa (HINKU) –verkoston syntyyn liittyy **tarina** ja sen laajenemisviesti
  - yritysjohdajat, Syke: 5 kuntaa (2008) - > nyt 95 kuntaa ja 5 maakuntaa (lähes 3 miljoonaa asukasta mukana)
- **Selkeät tavoitteet** (-80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä) ja mahdollisuus **seurata vuosittain kehitystä**
  - suunnittelun tukena myös skenaariotyökalu
- Edelläkävijyys parantaa alueen **taloudellista kehitystä ja kuntataloutta**
  - Vaikea vastustaa jos elinkeinoelämä tukemassa ja kuntamittarit näyttävät positiivista kehitystä

Hinku-kuntien päästöt vähentyneet

- ▶ Asukaskohtaiset päästöt - 40 % v. 2007–2021

- ▶ Päästölaskenta aluksi vain Hinku-kunnille

- ▶ Tavoitteena mahdollisimman kannustava ja oikeudenmukainen laskenta

- ▶ paastot.hiilineutraalisuomi.fi

Sitoutuminen ja tiedetään, että ollaan HINKU-kunta

- HINKU-kunnaksi ryhtyminen edellyttää päästövähennystavoitteiden hyväksymisen lisäksi määrättyjen **kriteerien hyväksyttämistä kunnan valtuustossa**
- Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma
- Tarvittavat investoinnit hyväksytetään seuraavan vuoden talousarviossa.
- Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
- Toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla sekä Kestävyysloikka-verkkopalvelussa.
- Alueen asukkaille ja yrityksille viestitään ilmastonmuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

HINKU-VERKOSTO

HINKU-johtoryhmä.

- ▶ Jäsenet: kaikki HINKU-kunnat, kuntaliitto, YM, LVM, MMM, Energiavirasto, Motiva, Sitra
- ▶ kokoontuu syksyllä Helsingissä
- ▶ päättää pelisääntömuutokset ja linjaa toimintaa
- ▶ Syke hoitaa sihteeristötyön

Keväällä HINKU-kunnissa tapaaminen

Muita kokoontumisia aihepiirittäin

Kunnat kokevat saavansa hyötyä ilmastotyölleen. Mahdollisuus

- osallistua ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkostoon, vertaistukea muilta kunnilta
- osallistua puolivuositaisiin sidosryhmätilaisuuksiin
- hankkeiden valmistelutukeen (yhteiset hankkeet)
- kontakteja alan toimijoihin
- viestintätukea ja näkyvyyttä omalle työlle, tuotteille ja palveluille
- asiantuntijatukea erillishankkeista, mm. Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (Canemure)-hanke
- tietoa ja tukea päästöistä ja päästövähennystoimista
- skenaarioiden ja tiekarttojen laadintaan tukea

- **Tarvitaan keskitetty tuki, jonka yhteiskunta tarjoaa kunnille**
- LIFE IP Canemure-hanke mahdollistaa tuen vuoteen 2024 asti
- **Ilmastolaki omalta osalta kirittää jatkossa toimintaa**
  - Kaikkien kuntien tehtävä ilmastosuunnitelma 2025 lähtien
  - Kuntien päästölaskenta ja skenaariotyökalut Sykelle tehtäväksi

Hinku-verkoston opit tavoitteelliseen toimintaan

Mikä on vielä erityisen tärkeää ilmastotyön onnistumiselle?

- * **kunnan johto on sitoutunut tavoitteeseen ja näkee siinä mahdollisuuksia**
- **johdolla on innostuneet ja osaavat työntekijät viemässä asiaa eteenpäin kunnassa**
- **hyötyjen osoittaminen – vakuuttaa epäilijät => voidaan panostaa -> tuloksia**

Kiitos mielenkiinnosta !

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. This presentation reflects only the CANEMURE project's view, and the CINEA/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

